

Hvordan øke FoU i næringslivet?

FFAs innspill til regjeringens arbeid, 31.8.2023

Innledning

Forskningssinstituttene fellesarena, FFA takker for muligheten til å gi innspill til regjeringens arbeid med å øke FoU i næringslivet. Norges fossilavhengige økonomi gjør at vi står overfor enda større omstillingsutfordringer enn EU-landene. Vi trenger nye, grønne løsninger, raskt. De demografiske utfordringene og geopolitisk ustabilitet deler vi med resten av Europa. Vi må få maksimalt ut av vår arbeidskraft og kompetanse gjennom økt produktivitet og bedre bruk av våre naturgitte konkurransefortrinn. Det krever ny teknologi og nye løsninger. Skal vi fortsatt ha internasjonalt ledende posisjoner og framvekst av nye næringer, må vi etablere kunnskapsfortrinn som kan gi oss nye industrieventyr. Og mens EU øker sine investeringer i næringsrettet forskning med 1,1 prosent for 2023, så reduserer Norge investeringene. Den utviklingen må snus.

FFA mener at bruken av forsknings- og innovasjonsvirkemidlene bør knyttes til øvrig politikk for samfunnsendring. Vårt viktigste marked, EU praktiserer dette. Der legges de politiske ambisjonene på viktige samfunnsområder til grunn for innretning på forskningsinvesteringene. I Norge opplever vi at virkemidlene i for liten grad ses som verktøy for å realisere og iverksette politikk. For eksempel bør Grønt industriløft underbygges med investeringer i forskning for å levere på målsettingene. Næringslivet har ikke i dag kompetansen de trenger til å gjennomføre den digitale og grønne omstillingen. Ved å målrette virkemidlene gjennom krav om samarbeid mellom næringsliv og forskningsmiljø, vil de fungere kompetansebyggende for hele næringslivet og bidra til å nå regjeringens målsettinger. Havvindssatsingen bør følges av relevante investeringer i forskning som bidrar til kompetansebygging og teknologiutvikling i næringslivet som gir oss de nye teknologiske løsningene og mulighetene vi trenger. Da vil regjeringen etter vår vurdering med større sikkerhet oppnå sine mål.

I det følgende prøver vi å følge strukturen i invitasjonen, men slår sammen noen av spørsmålene.

Sammendrag – FFA foreslår at:

- Bruk forskningsinvesteringene strategisk for å nå overordna mål om grønn og digital omstilling, knytta til Langtidsplanens prioriteringer, Grønt Industriløft, Totalberedskapskommisjonen mm. Ved å stille krav om forpliktende tverrfaglig og langsiktig forskningssamarbeid mellom bedrift og forskningsmiljø, vil det satses på områder hvor Norge har særlige naturgitte konkurransefortrinn, særlig kompetanse, særlig internasjonalt ansvar eller særlige forskningsbehov.
- Investert mer i næringsrettede virkemidler som skaper forskningssamarbeid mellom bedrifter og forskningsmiljøer. Bedriftene trenger gode forskningspartnere for å utvikle ny kunnskap og teknologi som kan øke deres produktivitet og sikre dem unike konkurransefortrinn. Staten kan oppnå forskningshøyde ved å stille krav om samarbeid med forskningsorganisasjon og deling av kunnskap.
- Rett forskningsinvesteringene mot virkemidler som har god dokumentert effekt, som gir addisjonalitet og som sprer nye løsninger mellom bedrifter og næringer. Virkemidler som SFI, FME, Grønn Plattform, IPN og SkatteFunn vil ved krav om samarbeid mellom bedrift og godkjent forskningsorganisasjon, gi økt effekt for bedriftene og for samfunnet. Stram opp SkatteFunn-ordningen så den treffer SMB'er, incentiverer forskningssamarbeid og finansierer forskning, ikke bedriftsintern utvikling.
- Forskningsmidler bør tildeles gjennom åpen konkurranse for å sikre at de offentlige investeringene benyttes i de beste prosjektene og beste miljøene, vurdert etter forskningskvalitet og samfunnsrelevans. Forskningsrådet bør være hovedarenaen for konkurranse om offentlige forskningsmidler.
- Styrk FoU-samarbeid med Europa. Se til EUs partnerskap som modell for samarbeid og samfinansiering mellom bedrifter, forskningsmiljø og myndigheter for å nå felles mål.

Styrker og svakheter i dagens FoU-system for næringslivet, hva bør endres?

Alle deler av samfunnet skal gjennom en grønn og digital omstilling. De kommende årene blir avgjørende for hvilket samfunn vi overleverer til fremtidige generasjoner. Det er ikke likegyldig hvilken forskning staten eller næringslivet investerer i.

Den norske modellen med samarbeid mellom forskning, næringsliv og offentlig sektor har over tid gitt oss løsninger på store samfunnsproblemer. Dette må vi bygge videre på. Behovet for omstilling i næringslivet er større enn vi har opplevd noen gang tidligere, men norske bedrifter investerer mindre – ikke mer – i forskning som kan

skape nye, grønne og digitale teknologier og løsninger. Norge sakker bak landene vi pleier å sammenligne oss med, enten vi måler næringslivets FoU i prosent av BNP eller i prosent av bearbeidingsverdi¹. En større andel av investeringene som gjøres i Norge går til utvikling, ikke forskning. Den kursen må endres hvis vi skal lykkes med omstillingen.

A. Forskningsinstituttene er bedriftenes forskningspartner og viktige for omstilling i norsk næringsliv – forskningen tas i bruk

Næringslivet uttrykker at manglende forutsigbarhet, endringer i virkemidler og lav suksessrate er faktorer som bidrar til å svekke interessen for å søke forskningsmidler. Når bedrifter samarbeider med forskningsinstitutter, er instituttene ofte forskningspartneren som styrker bedriftenes utbytte av forskningsaktiviteter. Instituttene gir gjennomføringsevne og sikrer kunnskapsspredning og kvalitet i prosjektene og dermed økt suksessrate, samt tilgang til nasjonale og internasjonale nettverk. Forskningsinstituttene er en fellesressurs og har en sentral rolle i kunnskapsutvikling og spredning av ny teknologi og infrastruktur for hele næringslivet.

Bedrifter har ofte behov for resultater raskere enn et tradisjonelt forskningsprosjekt på tre år. Ved langsiktig samarbeid med forskningsinstitutter bygges gjensidig innsikt, og ny kunnskap utvikles og tas i bruk underveis. Vi erfarer at tilrettelegging for samarbeid mellom bedrifter og forskningsmiljøer øker nytteverdien for næringslivet og dermed ønsket om å investere i forskning.

Investert mer i næringsrettede virkemidler som skaper forskningssamarbeid.

Forskningsamarbeid mellom bedrift og forskningsinstitutt er effektivt, fremmer verdiskaping og omstillingsevne. Bedriftene trenger gode forskningspartnere for å utvikle ny kunnskap og teknologi som kan øke deres produktivitet og sikre dem unike bærekraftige konkurransefortrinn. Derfor bør det stilles krav til kvalitet og relevans når staten investerer i forskning. Det sikres gjennom samarbeidsforskning og deling av kunnskap.

Ved samarbeid mellom bedrift og forskningsmiljø, får bedrifter relevant kunnskap fra forskningsfronten til sine innovasjonsprosesser. Samarbeid med forskningsmiljø sikrer dermed faglig kvalitet. Samarbeid sikrer også at kunnskapen ikke blir innelåst i en enkelt bedrift, men spres gjennom forskningsmiljøet og anvendes i andre virksomheter og sektorer, ikke minst til SMB-segmentet og bedrifter uten erfaring med systematisk forsknings- og innovasjonsarbeid. Samarbeid tar også ned risikoen og øker gjennomføringsevnen i prosjektet. Med begrensede budsjetter, bør ikke staten subsidiere bedriftsinterne utviklingsprosjekter nær markedet. Fellesskapets midler bør bygge fellesgoder med høy kvalitet som er tilgjengelig for alle og slik øke norsk omstillingsevne.

Forskningsprosjekter kritiseres ofte for å ta for lang tid, bedriftene kan ikke vente i 4 eller 8 år på resultater. Gjennom langsiktig forskningssamarbeid utvikles ny kunnskap og ny teknologi som tas i bruk fortløpende. I tillegg har Norge behov for å bygge pre-kompetitiv forskning. Grunnbevilgningen fra departementene, forvaltet av Norges forskningsråd, er instituttens mulighet til å bygge kunnskap for fremtidens næringsliv, før den etterspørres. OECD peker på at norske institutters grunnbevilgning er kritisk lav for å kunne ligge i forkant av markedet og bygge den kunnskapsplattformen som bedriftene kan høste av². Lav grunnbevilgning gjør instituttene for avhengige av hva bedrifter etterspør nå og for lite i stand til å ligge i forkant.

Vi har offentlige virkemidler som, med justering fra dagens innretning, effektivt kunne utløse mer forskningssamarbeid og stimulere til økte FoU-investeringer i bedriftene. Det fordrer at det stilles strengere krav til kvalitet, impact og samarbeid for å få mer omstillingskraft ut av statens investeringer. Dette gjelder særlig ordningene Innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN), Kompetanseprosjekter (KSP), Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI), i tillegg til FORNY som utløser private investeringer i forskningsintensive start-ups. Disse virkemidlene forutsetter egeninvestering fra bedriftene og øker dermed bedriftenes investeringer i forskning. Bevilgningene til disse ordningene er så vidt FFA forstår i dag tilbake på om lag samme nivå som i 2010. Omstillingsbehovet har økt siden den gang. Investeringen i disse ordningene bør økes, i takt med omstillingsbehovet.

¹ SSB variabeldefinisjon: Med bearbeidingsverdi menes summen av produksjonsverdi fratrukket kjøp av varer og tjenester (for andre varer og tjenester enn de som er kjøpt direkte for videresalg) og korrigerert for endringer i beholdning av råvarer og konsumvarer.

² [Towards a new stage in Norway's science, technology and innovation system](#), OECD 2020

B. Bruk forskningsmidlene på virkemidler som har dokumentert effekt for bedriftene, som gir addisjonalitet og som sprer nye løsninger

Med nullvekst i offentlige næringsrettede forskningsbudsjetter, må en bruke midlene effektivt, målrettet og slik at de utløser forskningsinvesteringer fra private virksomheter, EU og andre kilder. Statlige midler bør investeres i fellesgoder som utdanning, laboratorier, forskningskapasitet og teknologi som er viktig for Norge og som kan benyttes av flere. Staten bør ikke subsidiere private prosjekter med lav addisjonalitet, som ikke utløser merverdi og som vil bli gjennomført uten statlige midler. Som beskrevet over har vi virkemidler (IPN, KSP-K, Grønn Plattform m.fl.) som, med justeringer i krav til prosjektene vil gi økt dokumentert effekt for bedriftene og for samfunnet. De må derfor målrettes bedre og benyttes mer.

Næringslivets egen investering i FoU og statens investering i næringslivets FoU benyttes nå mer til U(tvikling) enn til anvendt F(orskning). En ser en dreining mot mer markedsnært arbeid, høyere på TRL-skalaen³. Det er en bekymringsfull utvikling for bedriftenes tilgang til kunnskap i forskningsfronten og unik teknologi som kan gi bedriftene evne til å foreta radikal innovasjon og nyskaping. Norge må investere mer av fellesskapets midler i forskning fremfor utvikling.

SkatteFunn er det desidert største offentlige virkemiddelet for FoU i næringslivet, målt i kroner. Ordningen ble etablert som en lavterskel inngang til forskningssamarbeid for SMB'er uten erfaring med forskning. SkatteFunn er den eneste rettighetsbaserte støtteordningen for forskning og utvikling. SkatteFunn har ikke krav til forskningskvalitet eller til spredning av forskningsresultatene. Det fører til at resultater blir liggende innelåst i bedriftene. Krav om samarbeid med forskningsmiljø er fjernet. Samtidig har provenyeffekten vokst fra 1,5 milliarder i 2013 til i størrelsesorden 5 milliarder kr i 2021 (om lag 3 mrd kr når utbetalingene skjer). Det er rimelig å anta at veksten i SkatteFunn indirekte har bidratt til at bevilgningene til andre, mer målrettede FoU-virkemidler har blitt lavere enn de ville vært uten SkatteFunn.

FFA er bekymret for at store deler av fellesskapets investering i næringsretta FoU brukes på et virkemiddel som økonomisk gir svært liten multiplikatoreffekt og addisjonalitet. Det gir liten langsiktig verdiskapingseffekt fordi midlene i vesentlig grad benyttes til utvikling og ikke forskning⁴ (SøA og Menon 2023, s.29). Ordningen er også krevende i demokratisk forstand fordi fellesskapets midler i stor grad benyttes til utvikling i enkeltbedrift og resultatene ikke blir tilgjengelige for andre bedrifter eller i andre sektorer. FFA mener offentlige ressurser til næringsretta forskning må brukes mer målretta ved at det stilles krav om at forskningen skal gi effekt for næringslivet og kunne spres til flere.

For å sikre forskningskvalitet og spredningseffekt, mener vi at en må gjeninnføre krav om samarbeid mellom mottakende bedrift og godkjent forskningsorganisasjon i SkatteFunn. Det vil gi større impact og mer effektiv bruk av fellesskapets midler ved at resultatene kommer flere til gode. Som et minimum må en stimulere forskningskvalitet fremfor rene utviklingsprosjekter ved å gi vesentlig høyere fradragssatser når prosjektet inkluderer samarbeid med FoU-miljø. SkatteFunn kan også få vesentlig mer effektiv anvendelse og dokumentert større samfunnsseffekt ved å forbeholde ordningen for SMB'er, hvor input-addisjonaliteten er dokumentert størst.

C. Bruk forskningsinvesteringene strategisk for å bringe Norge mot grønn og digital omstilling og verdiskaping

Med begrensede midler bør virkemidlene målrettes tydeligere mot å løse samfunnets utfordringer og skape muligheter; mot grønn og digital omstilling og muliggjørende teknologier. Statens investeringer må rettes mot kompetanseheving i næringslivet og i fellesgoder gjennom forskningsmiljøene, forskningsinfrastruktur og samarbeidsplattformer. Bedriftene må selv definere hvilke forretningsområder som representerer framtidig konkurransekraft og må forutsettes å delta aktivt i forskningssamarbeid og med finansiering.

Ved å stille krav til forskningskvalitet, verifisering og samarbeid i eksisterende virkemidler som finansieres av staten, vil en utløse mer forskning og kunnskapsbasert utvikling. FME og PilotX er eksempler på virkemidler som har en overordna tematisk innretning og som bringer aktører sammen for å løse utfordringer. Virkemiddelet SFI er veldokumentert effektivt og kan med fordel brukes på nye sektorer som bør styrkes mht samarbeid i tverrfaglig og tverrsektoriell forskning, som helsesektoren eller samferdselssektoren. Grønn Plattform er eksempel på hvordan virkemidlene gis en innretning som gjør at bedrifter og forskningsmiljø sammen arbeider mot felles samfunns mål. Grønn Plattform er nå gitt endret innretning, som gjør at forskningen vil komme høyere på TRL skalaen, utløse

³ *Finansiering av næringsrettet FoU: Utviklingstrekk, prioriteringer og instituttenes rolle*. Samfunnsøkonomisk Analyse og Menon Economics, juni 2023

⁴ "Et velfungerende forskningssystem", Notat Forskningsrådet februar 2023, s.33

kortsiktige effekter og dessverre lite ny kunnskap for næringslivet. Helhetlige samfunnsoppdrag kan utvikles til å bli instrument for tydelig innretning av næringsretta forskning, og er gjerne et bredere virkemiddel som omfatter flere innsatsområder. Gjennomgående må en sikre at offentlige forskningsmidler benyttes slik at de sikrer forskningskvalitet og impact, dvs at innsikt og teknologi som utvikles ligger i forskningsfronten, en kan stole på forskningsresultatene og de kan spres og brukes av flere.

FFA mener at de metodene som er dokumentert effektive, bør tas i bruk og gis en strategisk innretning mot politiske målsettinger, prioriterte samfunnsutfordringer, og –muligheter. Norge har for eksempel et særlig ansvar – og særlige muligheter – for å utvikle løsninger for å gå fra fossil til grønn energi, utvikle nullutslippsløsninger i industrien og bidra til europeisk strategisk autonomi og internasjonal konkurransedyktighet, ivareta naturmangfold, klima- og miljø i arktiske områder m.m. De prioriterte områdene i Langtidsplanen, andre næringsrettede politiske strategier og brede involverende strategiarbeid som 21-prosessene bør være utgangspunkt for innretning av forskningen. Investeringene må legges ikke bare mot 2030, men også mot 2050 og den næringsrettede forskning som ikke er moden for markedet må ivaretas.

D. Åpen konkurranse for kvalitet og relevans

Tildeling av forskningsmidler gjennom åpen konkurranse i Forskningsrådet sikrer at de offentlige investeringene benyttes til de beste prosjektene og beste miljøene, vurdert etter kvalitet og relevans. De må vurderes av fagfeller. Åpne konkurransearenaer stimulerer til samarbeid mellom de beste aktørene på tvers av sektor og fag. Ved direkte tildelinger til enkeltaktører, har man derimot ingen sikkerhet for at man oppnår beste kvalitet og relevans.

Forskningsrådet bør være hovedarenaen for konkurranse om offentlige forskningsmidler. FFA ser videre et potensiale i at departementene dekker egne kunnskapsbehov ved å lyse ut kortsiktige oppdragsprosjekter i åpne utlysninger. Det kan bidra til at forskning i større grad bidrar til politikktutvikling.

E. Internasjonalt samarbeid som utløser næringslivsinvesteringer i FoU

Europa er vårt viktigste eksportmarked. Gjennom samarbeid om deltakelse i EUs næringsrettede forskningsprosjekter, får norske virksomheter tilgang til kompetanse, nettverk og finansiering som akselererer deres omstilling i grønn, digital og bærekraftig retning. Dette bidrar til konkurransekraft. EUs forskningsinvesteringer er i stor grad næringsrettet. EU stimulerer også til private investeringer i forskning i flere av sine virkemidler. Av spesiell interesse her er de offentlig-private partnerskapene i Horisont Europa.

Gjennom partnerskapene knytter Kommisjonen industri, næringsliv og forskningsmiljø tett sammen med seg selv, med formål å øke den samlede tilgjengelige finansieringen, relevansen og effekten av forskningsinvesteringene. Dette gjøres bl.a. ved at de private aktørene investerer like mye i partnerskapet som EU legger på bordet for utlysningene for det gitte tematiske området, mot at de blir toneangivende i å definere innholdet i satsingene og investeringene som gjøres. Slik sikres relevans. De første partnerskapene kom i oppkjøringen til 7. rammeprogram for å sikre at næringslivet opprettholdt kunnskapsbasert aktiviteter for å øke vekst og konkurransekraft for Europa. Kommisjonen bruker disse partnerskapene aktivt til utforming av nye satsinger, programmer og politikk. Partnerskapene er tematiske og opprettes på grunnlag av, og til støtte for, EUs politiske målsettinger. Det er ressurskrevende for norske aktører å delta i disse offentlig-private partnerskapene. Vi ser samtidig at der en investerer i aktiv deltakelse, får en også mest igjen i form av muligheter til å påvirke forsknings- og innovasjonsagendaen i EU, men også i form av uttelling og norsk retur.

FFA mener partnerskap er et interessant virkemiddel som en bør se på mulighetene for å tilpasse og ta i bruk i en norsk kontekst. For eksempel kunne man sett for seg at store politiske satsinger som Grønt industriløft resulterte i et liknende samarbeid, ev realisert gjennom et.

For å få størst mulig utbytte av den norske kontingenten til EU, er det viktig også å legge til rette for nasjonalt samarbeid mellom bedrifter og forskningsmiljø. Nasjonal medfinansiering og forsterkningsmidler må være tilgjengelig for at norsk næringsliv sammen med forskningspartnere skal kunne delta og få tilgang til ny kunnskap, som så øker norsk konkurransekraft og eksportmuligheter. Digital Europe er et eksempel der kontingenten er betalt, men nasjonal medfinansiering ikke er prioritert. Det innebærer at norsk næringsliv ikke får tilgang på kunnskap utviklet i EUs rammeprogram og som nå skal tas i bruk.

Eksportkontroll er en egen utfordring som må finne en praktisk håndterbar løsning i den kommende reviderte eksportkontrollforskriften. Vi viser til FFAs høringsuttalelse til endringer i eksportkontrollforskriften.¹²

Vi takker for muligheten til å gi innspill og deltar gjerne i dialog i fortsettelsen.
Lykke til med et viktig arbeid!

Vennlig hilsen

Agnes Landstad
Daglig leder FFA

Vedlegg: Begrunnelse

- I 2015 gjorde Technopolis en undersøkelse av den økonomiske effekten av bedrifters samarbeid med forskningsinstitutter og oppsummerte at samarbeidet gav 1,1% økning i den samlede omsetningen i norsk industri over en 10-årsperiode (2004-2013). Det vil si en økning på 800 milliarder kroner. Effekten avtar over tid når bedrifters samarbeid med forskningsinstitutter avsluttes. Undersøkelsen er ikke gjentatt, men det bekreftes fra Forskningsrådet at det er ingen grunn til å tro at resultatene ville være annerledes ved en tilsvarende undersøkelse i dag (med unntak av pandemiårene 2020-2022).
- Impello stilte i 2018 spørsmålet Lønner forskning seg? De undersøkte økonomiske (og andre) effekter av energiforskningen og fant at 8 milliarder kroner investert i energiforskning førte til en økonomisk vekst over en 10-årsperiode på minst 16 milliarder kroner i Norge, og 21 milliarder kroner når Europa inkluderes. Den økonomiske effekten består av økt realisert verdi/gevinst, reduserte kostnader, reduserte eller utsatte investeringer, eller realiserte investeringer i ny industriell virksomhet (s. 23). Dette er to eksempler på effektmåling som viser at investering i forskningssamarbeid mellom bedrift og forskningsmiljø gir god avkastning for næringslivet og for samfunnet. En investert krone gir minimum to kroner direkte tilbake. Den indirekte effekten av at næringsliv og forskningsmiljø er i forskningsfront når stegvise endringer skal gjøres, nye maskiner skal anskaffes og prosesser innføres er ikke mulig å måle, men må antas å være av stor betydning.
- Innholdet i næringslivets FoU endres¹¹. For eksempel ser vi at i SkatteFunn, som er det desidert største offentlige virkemiddelet for næringslivets FoU, har andelen innkjøpt FoU (fra FoU-miljø) som andel av SkatteFunn-tilskuddet gått ned fra 65% til 18% i perioden 2009-2019⁵. I samme periode har andelen utviklingsarbeid økt fra 73% til 79%, mens forskning utgjør en fallende andel av næringslivets FoU. Det er bekymringsfullt for muligheten for radikal innovasjon og omstillingsevne i næringslivet.
- Offentlige tilskudd til FoU i næringslivet har i perioden 2009-2019 hatt en vekst på 85%. Den største bidragsyteren til veksten er SkatteFunn. Tilskudd gjennom Forskningsrådet og Innovasjon Norge viser liten og ingen vekst. Vekten på anvendt forskning avtar betydelig.⁶ Ordninger som incentiverer forskningssamarbeid er nå tilbake på 2010-nivå.
- Kompetansebyggende prosjekter som KSP og senterordninger som er særlig viktige for næringslivets langsiktige kompetanse- og teknologiutvikling, har hatt en svak utvikling.
- Grunnbevilgningen til instituttene bygger kunnskap i forkant av bedriftenes behov. Med unntak av covid-årene 2020 og 2021, har grunnbevilgningen til instituttene vært nærmest uendret over tid.⁷
- Offentlige tilskudd til næringslivets FoU har vokst med 85% i perioden 2009-2019. Veksten domineres av det rettighetsbaserte SkatteFunn (140% vekst i samme periode)⁸. Det vesentlige av veksten ligger på utviklingsarbeid, mindre på forskning
- Næringslivets samlede FoU-innkjøp viser ingen vekst i perioden 2009-2019
- En avtakende andel av offentlige tilskudd til næringslivets FoU tildeles gjennom konkurranse
- En avtakende andel av offentlige tilskudd til næringslivets FoU er styrt mot prioriterte områder
- Forskningsrådets tilskudd til næringslivets FoU er sterkt redusert i perioden 2009-2019

⁵ *Et velfungerende forskningssystem*, Notat Forskningsrådet februar 2023, s.33

⁶ "Et velfungerende forskningssystem", Notat Forskningsrådet februar 2023

⁷ *Finansiering av næringsrettet FoU: Utviklingstrekk, prioriteringer og instituttenes rolle*. Samfunnsøkonomisk Analyse og Menon Economics, juni 2023

⁸ "Et velfungerende forskningssystem", Notat Forskningsrådet februar 2023, s.23